

Yttrande SOU 2010:73

”Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar”

N2010/6763/TE

Sammanfattning

Linnéuniversitetet, Sjöfartshögskolan, är inte utsedd som remissinstans men har med stort intresse tagit del av SOU 2010:73 ”Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar”.

Lärosätets yttrande fokuserar huvudsakligen på utredningens avsnitt om svensk framtida sjöfartskompetens samt forskning och innovation.

Utredaren anger i sina överväganden några motiv för att bibehålla en svensk handelsflotta. Vi instämmer med utredaren om att det behövs en svensk handelsflotta för att upprätthålla sjöfartskompetens i landet och för att Sverige ska kunna påverka arbetet inom internationella organisationer.

För att detta i realiteten ska uppfyllas anser vi att det krävs en stark svensk sjöfartspolitik som ger möjligheter till en växande, modern och konkurrenskraftig svenskflaggad handelsflotta. Vi anser att svensk sjöfart är grogrunden för hela det maritima klustret. Förutom att den svenska handelsflottan är en viktig bas för landets sjöfartskompetens genererar den i många avseenden ett entreprenöriellt synsätt och innovationer inom hela det maritima klustret som vi bedömer vara av stor nationell vikt.

Svensk sjöfartskompetens

Utredningen uttrycker behovet av att upprätthålla sjöfartskompetens i Sverige. Från lärosätets horisont, med beaktande av att sjöbefälsutbildning har bedrivits i Kalmar sedan 1842, har Sjöfartshögskolan erfarenhet av hur viktig den svenska sjöfarten är för både rekrytering och utbildning av sjöbefäl. Vi anser vidare att välutbildat sjöbefäl i många fall är grunden till stora delar av sjöfartsklustret i Sverige, inte enbart avseende rederiverksamhet utan även närliggande sektorer och myndigheter.

För att Sverige ska kvarstå som en sjöfartsnation och bibehålla en hög sjöfartskompetens behövs en stark och attraktiv svensk handelsflotta.

Även om samtliga svenskägda fartyg skulle flaggas under annan nations fana så behövs hög sjöfartskompetens i Sverige. Oavsett vilken nations fartyg som anlöper svenska hamnar så måste dessa hållas öppna, helst årets alla dagar. Detta kräver att landet har tillräcklig nationell sjöfartskompetens inom ett relativt stort spektrum. Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Trafikverket, Kustbevakningen och Försvarmakten är exempel på myndigheter som måste ha sjöfartskompetens för att klara sin myndighetsutövning.

Utredaren uttrycker också att sjöfartskompetens behövs inom hela det maritima klustret vilket vi helt instämmer med.

Sjöbefälsstudenter har sedan ca 20 år erbjudits fartygsförlagd utbildning som en del av utbildningen. Detta i syfte att studenten direkt efter examen ska ha tillräcklig erfarenhet och kompetens för att tjänstgöra som vaktbefäl.

Genom den pågående utflaggingen har vi som utbildningsanordnare upplevt stora utmaningar med en oroande tendens för vår målsättning att utbilda och utexaminera sjöbefäl med hög kompetens.

För att utbildningssystemet ska kunna fortsätta på samma höga kvalitetsnivå som idag behövs en förhållandevis stor tillgång på fartyg för den fartygsförlagda utbildningen. De så kallade "praktikplatserna" behövs både för sjöbefälsstudenter och för elever från sjömannsskolorna. Detta uppmärksammas även av utredaren.

Vi ser emellertid med oro på hur landet ska kunna bibehålla sin höga sjöfartskompetens och fortsätta vara aktiv och drivande i det internationella sjöfartsarbetet om Sverige i framtiden inte har någon handelsflotta.

Utifrån ett framtidsscenario utan en svensk handelsflotta är frågan om hur Sverige ska kunna upprätthålla sin sjöfartskompetens inte tillräckligt klarlagd i den aktuella utredningen.

Forskning och innovation

Utredaren påtalar att det finns ett behov av samlad sjöfartsforskning och innovationer (FoI). Linnéuniversitetet ser sig i detta avseende som en naturlig del av den framtida forskningsarenan inom sjöfartsområdet.

Flera av de forsknings- och utvecklingsprojekt vi har genomfört eller varit delaktiga i har varit fokuserade mot sjösäkerhet och det sjöfartsoperativa området. En hörnsten för flera av dessa typer av projekt har varit tillgången till fartyg i operativ drift. Den svenskflaggade sjöfartsnäringen har på ett positivt sätt alltid ställt upp och erbjudit möjligheter till fältobservationer och intervjuer ombord under fartygens normala drift. Projekten har även haft tillgång till öppna dialoger med den landbaserade rederipersonalen och ledningen.

För att uppnå konkreta forskningsresultat med möjligheter till innovativa förändringar ser vi även i framtiden ett behov av tillgång till och samarbete med aktiva och seriösa rederier.

Lärosätet stödjer utredarens förslag avseende FoI, men ser även i denna fråga behovet av svenskflaggat modernt tonnage med administrativ rederiverksamhet i Sverige.

Jan Snöberg
Prefekt
Sjöfartshögskolan
Linnéuniversitetet

